

Międzynarodowa konferencja naukowa „Dąbrowszczacy w trzech odsłonach: wojna domowa, II wojna światowa, PRL”

---

*Gdańsk: Muzeum II Wojny Światowej, Plac Władysława Bartoszewskiego 1
26 – 28 czerwiec 2018 r.*

26 VI 2018

Otwarcie konferencji, powitanie zgromadzonych gości – przedstawiciele Biura Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie, Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku oraz Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku [9.00–9.30]

I. Wojna domowa w Hiszpanii – aspekty międzynarodowe

1. dr Pablo de la Fuente de Pablo (Katolicki Uniwersytet Lubelski) – Droga do wojny. II republika hiszpańska 1931-1936 [referat w języku angielskim] (9.30–9.50)
2. prof. Adam Wielomski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) – Heterogeniczność obozu narodowego (9.50–10.10)
3. dr hab. Tadeusz Miłkowski (Uniwersytet Warszawski) - Frankistowskie prześladowanie kleru i polityków katolickich podczas wojny domowej i bezpośrednio po niej na tle prześladowań religijnych tego okresu (10.10–10.30)
4. dr Bartosz Kaczorowski (Uniwersytet Łódzki) – "Przyjazna, ale podejrzliwa". Portugalia António de Oliveiry Salazara wobec Hiszpanii narodowej w latach 1936-1939 (10.30–10.50)

10.50–11.30 – dyskusja

11.30–12.00 – przerwa kawowa

II. Organizacja Brygad Międzynarodowych cz.1

1. dr Mariusz Krzysztofiński (OBBH IPN Rzeszów) – Front ludowy jako nowa metoda działania Kominternu (12.00–12.20)
2. dr hab. Paweł Skibiński (Uniwersytet Warszawski) – Brygady Międzynarodowe i ich znaczenie na tle hiszpańskiej wojny domowej (12.20–12.40)
3. Mikołaj Kwiatkowski (Uniwersytet Warszawski/Archiwum Archidiecezji Warszawskiej) – Protopografia środowiska dąbrowszczaków w świetle akt AAN (12.40–13.00)

13.00–13.30 – dyskusja

13.30 – 14.30 – przerwa obiadowa

III. Organizacja Brygad Międzynarodowych cz. 2

1. dr Paweł Libera (BBH IPN) – Funkcjonariusze Komunistycznej Partii Polski w Hiszpanii (14.30–14.50)
2. Anna Kanarska (Instytut Słowianoznawstwa Rosyjskiej Akademii Nauk) – Sytuacja w międzynarodowych oddziałach armii republikańskiej w świetle doniesień kierowanych do Moskwy przez polskich interbrygadzystów [referat w języku rosyjskim] (14.50–15.10)
3. Magdalena Gibiec (Uniwersytet Wrocławski) – Ukraińscy ochotnicy w szeregach dąbrowszczaków – Kompania im. Tarasa Szewczenki w świetle dotychczasowych badań (15.10–15.30)
4. dr hab. Dariusz Jeziorny (Uniwersytet Łódzki) – Hiszpańska wojna domowa widziana oczami brytyjskich ochotników (1936-1939) (15.30-15.50)

15.50–16.10 – dyskusja

16.10–16.30 – przerwa kawowa

IV. Wojna domowa w Hiszpanii w prasie i publicystyce

1. Dawid Zagził (Delegatura IPN Olsztyn) – Polskojęzyczna prasa Brygad Międzynarodowych. Wybrane aspekty (16.30–16.50)
2. dr hab. Grzegorz Berendt (Muzeum II Wojny Światowej/Uniwersytet Gdański) – Żydowscy narodowcy o rodakach w brygadach międzynarodowych na łamach pisma >Hajnt< (1936-1939) (16.50–17.10)
3. dr hab. Karol Sacewicz (Delegatura IPN Olsztyn) – Wojna domowa w Hiszpanii i działalność Brygad Międzynarodowych w świetle publicystyki antykomunistycznej w II RP (17.10–17.30)
4. dr Maciej Korcuć (OBUWiM IPN Kraków) – Oblicze polityczne XIII Brygady Międzynarodowej im. Jarosława Dąbrowskiego w świetle pisma "Dąbrowszczak" (17.30–17.50)

17.50–18.30 – dyskusja i zamknięcie pierwszego dnia konferencji

27 VI 2018

V. II Rzeczpospolita a wojna domowa w Hiszpanii

1. dr Jan Stanisław Ciechanowski (Wydział Artes Liberales Uniwersytet Warszawski) – Władze Rzeczypospolitej Polskiej wobec hiszpańskiej wojny domowej (1936-1939) i udziału w niej »dąbrowszczaków« (9.00–9.20)
2. dr hab. Robert Majzner (Akademia Jana Długosza w Częstochowie) – Wojna domowa w Hiszpanii a bezpieczeństwo Rzeczypospolitej w analizach Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego (9.20–9.40)

3. Wojciech Grott (Muzeum II Wojny Światowej) – Obraz hiszpańskiej wojny domowej w przedwojennej prasie pomorskiej (9.40–10.00)
4. Maciej Żuczkowski (BBH IPN) – Polska Partia Socjalistyczna a wojna domowa w Hiszpanii (10.00–10.20)

10.20–11.00 dyskusja

11.00–11.30 – przerwa kawowa

VI. Polscy ochotnicy po zakończeniu wojny domowej

1. dr Carles Braso Broggi (Otwarty Uniwersytet Katalonii), dr Olga Glondys (Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie) – Polscy interbrygadziści i koniec wojny domowej w Hiszpanii w świetle relacji dr. Samuela Flato [referat w języku angielskim] (11.30–11.50)
2. dr Aneta Nisiobęcka (Archiwum IPN) – Francja wobec problemu uchodźców hiszpańskich w latach 1938 – 1940 r. (referat na podstawie materiałów z archiwów departamentalnych Francji) (11.50–12.10)
3. dr hab. Janusz Wróbel (OBBH IPN Łódź) – Dąbrowszczacy w Chinach 1939-1945 (12.10–12.30)
4. prof. Mikołaj Iwanow (Uniwersytet Opolski) – Bolesław Mołojec – zaufany człowiek Stalina? (12.30–12.50)

12.50–13.30 – dyskusja

13.30 – 14.30 – przerwa obiadowa

VII. Dąbrowszczacy w Polsce Ludowej.

Cz. 1. W służbie partii i bezpieczeństwa

1. dr hab. Mirosław Szumiło (BBH IPN/Uniwersytet im. Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie) – Dąbrowszczacy w elicie PPR i PZPR (14.30–14.50)
2. dr Daniel Czerwiński (OBBH IPN Gdańsk) – Dąbrowszczacy w aparacie bezpieczeństwa Polski Ludowej. Próba wstępnego ujęcia zjawiska (14.50–15.10)
3. prof. Mirosław Golon (IPN Gdańsk/Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) – Henryk Toruńczyk (1906-1966): komunista, dąbrowszczak, funkcjonariusz. Zarys biografii z lat 1944–1950. W komunistycznych organach bezpieczeństwa, w partii i administracji Polski Ludowej (15.10–15.30)
4. dr Witold Bagieński (Archiwum IPN) – Wacław Komar - jeden z liderów środowiska dąbrowszczaków (15.30–15.50)

15.50–16.20 – dyskusja

16.20 – 17.00 – przerwa kawowa

VIII. Panel dyskusyjny „Miejsce dąbrowszczaków w historii Polski” (17.00–19.00)

- prowadzenie: prof. Mirosław Golon
- udział: dr Jan S. Ciechanowski, dr Maciej Korcuć

28 VI 2018

IX. Dąbrowszczacy w Polsce Ludowej

Cz. 2 Studia przypadku

1. Paweł Sztama (BBH IPN/Uniwersytet im. Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie) – Dąbrowszczak w Głównym Zarządzie Informacji Wojska Polskiego – płk Jan Rutkowski (9.00–9.20)
2. Grzegorz Wołek (BBH IPN) – „Dobry” komunista wart upamiętnienia? Przypadek Mieczysława Broniatowskiego (9.20–9.40)
3. Bartosz Kapuściak (OBBH IPN Katowice) – Michał Bron – oficer wywiadu wojskowego rozpracowywany przez kontrwywiad Sił Zbrojnych PRL (9.40–10.00)
4. dr hab. Jacek Romanek (OBBH IPN Lublin) – Bolesław Maślankiewicz i Ignacy Borkowski – dwaj komendanci wojewódzcy MO w Lublinie o „dąbrowszczackich korzeniach” (10.00–10.20)
5. dr Robert Spalek (OBBH IPN Warszawa) – Kilanowicz-Korczyński-Komar – więźniowie Bieruta (10.20–10.40)

10.40–11.00 dyskusja

11.00–11.30 – przerwa

X. Dąbrowszczacy w historiografii, literaturze i muzeum

1. dr hab. Monika Bednarczuk (Uniwersytet w Bochum) – Pisanie siebie, pisanie Hiszpanii: O potęgę ideologii i potrzebie identyfikacji grupowej w poezji i wspomnieniach interbrygadzystów (11.30–11.50)
2. Marcin Kłodziński (Muzeum II Wojny Światowej) – Legenda osierocona. Początki tworzenia mitu dąbrowszczaków w tzw. Polsce Ludowej (11.50–12.10)
3. dr hab. Tadeusz Rutkowski (Uniwersytet Warszawski) – Dąbrowszczacy w historiografii PRL (12.10–12.30)
4. dr Daniel Koreś (Archiwum Wojskowe w Oleśnicy/OBEN IPN Wrocław) – Dąbrowszczacy i wojna domowa w Hiszpanii z perspektywy publikacji Lecha Wyszczelskiego (12.30–12.50)
5. dr Marek Szymaniak (Muzeum II Wojny Światowej) – Obraz wojny domowej w Hiszpanii na wystawie głównej Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku (12.50–13.10)

13.10–13.30 dyskusja i zamknięcie konferencji

13.30 – obiad